

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

Pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Explicațiuni la noua lege a taxelor de timbru și înregistrare, de d. I. N. Cesărescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.

Înalta Curte de casație și justiție, s. II : *Gheorghe I. Rali cu Jacob Cohen și Judele sindic al Trib. Brăila.*

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ :

Curtea de casație din Franca : *Boutellier cu Lamy-Outhier*, cu o observațiune de d. D. Alexandrescu.Înalta Curte de casație și justiție, s. I : *Hawkins et Strass cu Ministerul de Finanțe.*Idem : *Ilinca Ivanciu, tutoarea minorilor sêi copii cu Ioana Ivanciu și alții.*Idem, s. II : *L-t Colonel C. Segărceanu cu Administrația financiară a județului Brăila.*

Observațiuni asupra legii timbrului.

EXPLICAȚIUNI

LA

Noua lege a taxelor de timbru și înregistrare ⁽¹⁾

(Urmare)

O a doua controversă care se ridică, relativ la citațiunii este următoarea :

Procesele-verbale dresate de portărei, constatatoare de predarea citațiunilor, sunt ele supuse la o taxă specială și diferită de taxa pentru chitanțele sau dovezile de primirea citațiunilor ?

Ne explicăm : Conform art. 74 din pr. civ. citațiunile se dau persoanei sau la domiciliul ei. Dacă partea e presinte și iscălește dovada de primire, nimic de zis. Se întâmplă însă că partea lipsește sau refuză primirea, ori în locul ei primește citațiunea o rudă, soția, servitorul sau vecinul, ori toată această serie de persoane refuză de a semna dovada de primirea citațiunii. Portărelul este obligat ca în toate aceste casuri să dreseze un proces-verbal, relatând cele petrecute.

Întrebarea este : acest proces-verbal fi-va scris ca și mai înainte pe o coală liberă, sau se va percepe o taxă de 2 lei deosebit de taxa chitanței de primire a citațiunii ?

Generalitatea § 20 de sub art. 20 pare a exige că aceste procese verbale să fie impuse la o taxă

(1) A se vedea No. 20 din «Curierul Judiciar».

deosibită. Cu alte cuvinte pentru o citațiune se va percepe nu numai taxa citațiunii în sine, dar și o taxă pentru chitanța sau dovada de primirea citațiunii, plus o taxă deosebită pentru procesele-verbale de predarea lor, și cum aceste trei acte sunt supuse la câte o taxă de 2 lei, se va percepe pentru fie-care citație, 6 lei, afară de taxele speciale pentru portărei.

Dacă aceasta este înțelesul § 20 de sub art. 20, — și s'a susținut într'o părere afirmativă — atunci n'ar exista imposit mai greu și mai dăunător pentru împričinați.

Cheltuelile ocașionate cu procedura de urmat într'o acțiune, ar ajunge de cele mai multe ori să acopere și să întreacă însăși valoarea fondului în litigiu.

N'ayem de cât să presupunem un proces în care e nevoie de martori și câte-va amânări fatale, pentru a ne da seama de greutatea acestui imposit.

Nu credem însă ca aceasta să fi fost intențiunea legiuitorului, ori cât de mult ar fi fost condus el de ideia de fiscalitate.

Din contră, am văzut că dacă am voi să căutăm această intențiune în însăși proiectul primitiv al guvernului și dacă am voi să dăm o interpretare textului după litera lui, din contra-zicerea ce există între § 20 de sub art. 20 din lege și § 32 de sub art. 41, ca și din nota explicativă de sub § 8 de la art. 21 ar trebui să decidem că nu numai procesele-verbale de predarea citațiunilor dar și chitanțele de primirea lor sunt scutite de ori-ce taxă.

Am spus însă, că în cât privesce chitanțele sau dovezile de primirea citațiunilor, față de textul precis al § 20 de sub art. 20 : «și chitanțele de citațiuni» ca și de ideia conducătoare a modificării legii asupra taxelor de timbru și înregistrare, trebuie să recunoaștem că dispozițiunea de sub capitolul referitor la scutiri, nu este de cât o scăpare din vedere a legiuitorului, care nu se poate interpreta în contra intențiunii

sale bine definite, intențiune care reiese în mod clar și precis din § 20 de sub art. 20.

În cât se atinge însă de procesele-verbale de predarea citațiunilor, cu toată generalitatea textului cuprins în § 20, vom decide contrariu.

Și iată de ce: procesul-verbal de predarea citațiunilor și chitanța sa dovada de primirea lor, este unul și același act, în acest sens că amândouă urmăresc același scop, amândouă nu fac de cât să aducă la îndeplinire una și aceeași formalitate, adică, încunoscirea părților despre ziua fixată spre înfățișare înaintea tribunalelor. Atâta deosebire numai, există între aceste două acte, că pe când chitanța sa dovada constată primirea citațiunii, procesul-verbal constată predarea ei. Așa fiind, cum s'ar putea percepe două taxe deosebite de la niște acte care din punctul de vedere al scopului ce urmăresc, nu se pot deosebi?

De alt-fel, nici nu se poate concepe o soluțiune contrarie. Mai întâi că această taxă ar fi aleatorie pentru-că ar depinde tot-d'auna de capriciul părții căreia se înmânează citațiunea pentru că taxa să se perceapă sau nu, după cum partea va voi sau va refusa să primească citațiunea; lucru ce credem că n'a putut intra cătuși de puțin în ideea legiuitorului.

În al douălea rând, nu în toate cazurile procesul-verbal e necesar, ci numai atunci când partea lipsește de la domiciliu sau refuză de a da chitanța de primire. Or, cum taxa procesului verbal s'ar percepe odată cu plata citațiunilor, întrebarea este ce s'ar întâmpla cu această taxă în cazul când nu s'ar face us de procesul verbal? După legea veche taxa pe care o percepea portărelul și pe care va continua să o perceapă, nu pentru procesul-verbal în sine, ci pentru instrumentarea acestui act, se restituia de către portărel în cazul când nu intervenea proces-verbal. Ei bine, avea-va partea dreptul să ceară și restituirea taxei pentru procesul-verbal? Evident că da, căci alt-fel ar fi o curată spoliațiune pentru impricinat, să-l supui la o taxă pentru un serviciu pe care nu i-l faci.

Dar atunci, cine va decide asupra restituirei? Portărelul? Evident că nu, pentru că nu intră în căderea sa să judece asupra legalității sau ilegalității taxei percepute de el însuși. Cererile de restituiri sunt date în căderea Trib. prin art. 61 din lege și lucrul e firesc, fiind-că asupra legalității sau ilegalității unui act, numai instanțele judecătorești sunt în drept să se pronunțe.

Dar dacă așa se vor petrece lucrurile — și nu poate fi alt-fel — calculatu-sa oare imensele inconveniente la care ar da naștere o asemenea soluțiune prin numărul incalculabil de mare al cererilor de restituiri de natura aceasta? Or, un

imposit care pe de o parte are caracterul de imposit aleatoriu, iar pe de alta presintă atâtea inconveniente practice, nu putea să intre în concepțiunea legiuitorului pentru că ar fi lipsit de la cele mai elementare noțiuni în materie de imposit care trebuiesc să fie clare și bine precisate.

Iată cuvintele pentru care credem că interpretarea cea mai juridică ce se poate da § 20 de sub art. 20 este aceea că procesele verbale de predarea citațiunilor constituie unul și același act cu chitanța sa dovada de primirea lor, din punctul de vedere al taxelor de timbru.

Rămâne însă întreagă cestiunea de a se ști dacă în practică, procesul verbal va trebui să fie făcut pe hârtie liberă cum era și în legea veche, sau dacă nu ar fi mai bine ca schimbându-se formularul citațiunilor, la chitanța de primire să fie atașat și procesul verbal? Noi credem că un sistem practic și lesnicios ar fi acela în care citațiunea va cuprinde chitanța de primire la care se va adăoga procesul verbal în josul acestei chitanțe, detașându-se separat, ori de câte ori va fi nevoie de dresarea unui proces verbal.

În tot cazul, cestiunea este de pură practică și nu se poate tranșa de cât pe cale administrativă.

Până aci, am văzut ce trebuie să decidem în privința chitanțelor și a proceselor-verbale, când e vorba de citațiuni la tribunale și Curți. Ce vom decide despre aceste precese verbale, când e vorba de înmânarea cizulelor emenate de la Judecătoriale de ocoale?

Ne explicăm: Cizulele ce se fac la judecătoria, sunt supuse la taxa de 10 bani zice § 6 de sub art. 16, iar când aceste cizule se fac în procesele venite în apel sau recurs de la judecătriile de pace sunt supuse la taxa de 50 bani. (§ 2 art. 19).

Aceste cizule fiind și ele niște citațiuni, vor necesita de sigur ca și citațiunile, dresare de procese-verbale în cas când partea refuză de a primi cizula sa nu e presinte la domiciliu, și atunci întrebarea este: aceste procese-verbale, fi-vor supuse la taxă?

Cestiunea se ridică cu atât mai mult, cu cât dispozițiunea § 20 de sub art. 20 nu face nici o deosebire între procesele-verbale ce au a se dresa de către portărei sa de către agenții administrative.

Fără nici o hesitare, respondem negativ.

Mai întâi ar fi o anomalie ca procesele-verbale constătătoare de predarea citațiunilor la tribunale și Curți acolo unde valoarea litigiilor este mult mai mare să nu fie supuse la nici o taxă și cele instrumentate pentru predarea cizulelor la judecătoria sa la tribunale în procesele de

la judecătoria unde e vorba de litigii a căroră valoare maximă e de 1500 lei să fie supuse la o taxă mult mai mare de cât însăși cidula sau citațiunea.

Afară de acesta, din desbaterile camerei legiuitoare, desbateri foarte întinse asupra acestei chestiuni reiese lămurit un lucru, că intențiunea legiuitorului a fost de a menține aceeași stare de lucruri în cât privește citațiunile înaintea judecătorilor de ocoale, și numai când aceste citațiuni intervin în apel sau recurs la tribunal, să fie supuse la o taxă mai mare, care în propunerile făcute înaintea Camerei legiuitoare a variat între 2 lei și un leu, până ce pe cale de amendament s'a stabilit la 50 bani.

În proiectul primitiv al guvernului nu se făcea nici o modificare în această privință. Noua redacțiunea din proiectul guvernului era următoarea:

«Cidulele ce se fac la judecătoria și tribunale, conform legii judecătorilor de ocoale precum și cele ce se vor trece de agenții polițienești în orice casuri».

Singura modificare ce se aducea textului vechi era o redacțiune mai clară a dispozițiunei din legea veche. Atât și nimic mai mult. Ceia-ce preocupase în primul rând pe autorul legii a fost nu ridicarea taxei la care erau supuse cidulele, ci înlăturarea unei anomalii ce exista în legea veche când cidula intervenea în apel sau recurs la tribunal și trebuia să se facă prin oficiul portărelului⁽¹⁾ și atunci a înlocuit cuvintele din dispozițiunea legii vechi: «Cidulele ce agenții polițienești sunt datorii a face» prin fraza explicită: *Cidulele ce se fac la judecătoria și tribunale.*

Când a venit însă proiectul în desbaterea Camerei, atunci pe cale de amendament s'a împărțit aceste cidule în două: cele făcute la judecătoria s'a lăsat ca și mai înainte la taxa de 10 bani, iar cele intervenite la tribunal în apel sau recurs, au fost impuse la taxa de 50 b.

Dar, nici în proiectul guvernului, nici din desbaterile Camerei nu reiese cătuși de puțin că proceselor-verbale de predare sau chitanțelor ori dovezilor de primirea cidulelor, fie că intervin la judecătoria, fie că intervin la tribunal ca instanță de apel ori de recurs, să se fi adus vre-o modificare.

Iată cuvintele pentru cari conchidem, că procesele-verbale pentru predarea cidulelor la judecătoriile de ocoale sau la tribunale, ca și dovezile de primirea lor, nu sunt supuse la nici o taxă de timbru. Ele, vor urma să se facă ca și mai înainte.

(Va urma)

I. N. Cesărescu

Doctor în Drept din Paris, Avocat

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE, SECȚIA II

Audiența de la 22 Februarie 1900

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Gheorghe I. Rali cu Iacob Cohen și Judele sindic al Trib. Brăila

Faliment. — Proprietar ce și închiriază casa pentru club, teatru, hotel, restaurant, unui terțiu ca acesta să o exploateze ca atare. — Dacă acel proprietar face prin aceasta un act de comerț. — Dacă cumpărând tot el și mobilele, și emitând cambii pentru plata lor, face prin aceasta acte de comerț. — Dacă poate fi declarat în stare de faliment. — (Art. 3, 7 și 695 din Codul de comerț).

Faptul că un proprietar care are o casă construită anume ca să serve de club, teatru, hotel, restaurant, a închiriat acea casă, în total sau în parte, unei alte persoane pentru ca această persoană să o exploateze, închiriere făcută pe un singur preț fixat pe an, nu constituie un act de comerț, chiar dacă acel proprietar, spre a și asigura închirierea imobilului său mai cu folos, a cumpărat și mobilele necesarii pentru plata cărora a emis cambii, căci cumpărarea de mobile nu a făcut-o în scop de a le revinde, și dacă a emis cambii pentru plata lor, cauza acestor cambii nu este un act de comerț.

De asemenea, dacă s'a stipulat ca prețul chiriei să fie plătit în cote mai mici, din încasarea cotizațiilor de la membrii clubului de către presidentul clubului, această stipulațiune constituie o modalitate a plății prețului, dar nu poate avea vre-o influență asupra faptului proprietarului de a i da caracterul de fapt de comerț.

Așa dar, un asemenea proprietar nu poate fi considerat ca comerciant, și dacă vre-una din cambiele ce a emis pentru plata mobilelor cumpărate i s'a protestat pentru neplată la scadență, dănsul nu poate fi declarat în stare de faliment.

Decisiunea 45/900. — Casată, în urma recursului făcut de Gh. I. Rali, decisiunea Curții de apel din Galați, s. I, cu No. 6/900, dată în proces cu Iacob Cohen și Judele sindic al Trib. Brăila.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d. consilier R. N. Opreanu;

Pe d. avocat P. Borș în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-nii avocați V. Antonescu și Grigore T. Petrescu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violarea art. 695 comb. cu art. 7 din Cod. comerc. exces de putere, nemotivare și gravă eroare de fapt;

«Asemenea, violarea art. 3 § 1 și § 5 din Cod comercial;

a) «Instanțele de fond nu pot declara în faliment de cât numai pe cei ce sunt în fapt comercianți. Calitatea de comerciant rezultă nu numai din condițiunea de a avea capacitatea juridică pentru a exercita comerțul și din a face acte de comerț, dar și din faptul că actele de comerț să fie exercitate obicinuît prin profesiune, adică cu voință directă, constantă și oare cum organic. Numai când se stabilește că asupra unei per-

(1) Vezi în privința acestei anomalii Legea asupra taxelor de timbru și înregistrare adnotată. Nota de sub § 6 Art. 16 p. 10.

soane se găsească întrunite aceste trei condițiuni, ea are calitatea de comerciant și poate fi declarată în stare de faliment, sub condițiunea, bine înțeles, ca comerțul să-l fi exercitat în acel timp, când a luat naștere obligațiunea care nu s'a plătit.

«Curtea de apel omițând de a stabili punctul din urmă și abitudinea exercițiului comerțului, dă o hotărâre nemotivată, săvârșește un exces de putere și violează art. 695 din Codul comercial ;

b/ «Cumpărarea de către mine a mobilierului cu care am garnit localurile ce le-am închiriat, cum și menținerea provisorie a clubului regal pe seama mea, în lipsa de a-l închiria, și în condițiunile cum le-am justificat la instanța de fond, nu pot absolut constitui acte de comerț în sensul juridic al art. 3, § 1 și § 5 Cod comercial. Dacă instanța de fond este suverană a aprecia faptele și, ca atare, hotărârea sa scapă controlului suprem al acestei înalte Curți, calificarea însă juridică a faptelor față cu legea, când ea se face eronată, cade de sigur sub censura supremei Curți».

Având în vedere decisiunea supusă recursului, din care se constată că Gh. I. Rali fiind chemat de Iacob Cohen înaintea tribunalului Brăila pentru a se declara în stare de faliment din cauza neachitărei la scadență a unei cambii de 1250 lei, tribunalul întemeinduse pe acte, stabilește și declară că cauza cambiei nu este de natură comercială și respinge cererea de declarare în faliment ;

Că Curtea de apel din Galați, în majoritate, prin decisiunea supusă recursului, stabilește din contra, că actele săvârșite de recurent constituie, conform art. 3 Cod comercial, fapte de comerț, cu ocaziunea cărora recurentul a emis polița protestată, și în consecință, reformează sentința tribunalului, și declară în faliment pe recurent ;

Considerând că faptele ast-fel cum le stabilește și din care deduce Curtea calitatea de comerciant a lui Gh. I. Rali sunt : că acesta, în unire cu fratele său D. Rali, spre a putea trage folos dintr'un imobil al lor din Brăila, compus din teatru, hotel, club, bufet și restaurant, au cumpărat pentru montarea clubului, hotelului și restaurantului, mobile pentru plata cărora au emis mai multe cambii, între care și acea pentru neplata căreia s'a cerut falimentul, și apoi le-au închiriat la diferite persoane cu contracte în regulă, fiind stipulat că din cotizațiile și diferitele taxe ale membrilor clubului, percepute de vice-președintele comitetului, să fie plătite creditorii hipotecari, asigurați în acel imobil ;

Considerând că Curtea de apel declară că nu încapă îndoială că contractele de închiriere pentru exploatarea clubului, hotelului, teatrului, restaurantului, precum și cumpărarea de mobile și alte lucruri, cari au servit pentru mobilarea acelor localități, pentru ca să poată fi închiriate, constituie fapte de comerț, conf. art. 3 al. 1 și 5 Cod comercial ;

Considerând că un proprietar având un imobil construit chiar anume, sau putând servi pentru club, teatru, hotel, restaurant, ca în specie, îl poate exploata sau singur, sau poate a-l da unui al treilea cu chirie în totul sau în parte, pentru ca acesta să-l exploateze ;

Că, în cazul din urmă, faptul proprietarului nu e fapt de comerț, fiind că închirierea pe un singur preț fixat pe an, este numai folosința naturală a imobilului ce trebuie să aibă proprietarul ; că însă faptul proprietarului, în cazul d'întâi, poate fi considerat ca un fapt de comerț, fiind că folosul proprietarului consistă în operații de speculă de toate zilele, mai mari sau mai mici, ce face cu exploatarea de el însăși a localităților, ca și un restaurator, hotelier, întreprinzător de spectacole publice ;

Că ținând seamă de acest criteriu, nu se poate zice că recurenții au făcut acte de comerț, de oare-ce exploatarea hotelului, teatrului, clubului, restaurantului din hotelul lor, au avut-o alte persoane ca chiriași pe un preț hotărât ;

Că și dacă prețul de chirie era stipulat să fie plătit în quote mai mici, din încasarea cotizațiilor de la membrii clubului, de către presidentul clubului, aceasta este o modalitate a plății prețului, dar nu poate avea o influență asupra faptului proprietarului de a-l da caracterul de fapt de comerț ;

Considerând că proprietarul având o casă spre a servi pentru hotel, club sau restaurant, poate să le închirieze sau nemobile sau mobilate ; că dacă proprietarul spre a-și asigura închirierea mai cu folos, cumpără mobile, spre a mobila hotelul sau clubul din imobilul său, acest fapt de cumpărare nu e un fapt de comerț, pentru că mobilele nu s'au cumpărat spre a fi revândute, ci ca să facă parte din localitățile imobilului și ca să serve pentru acele localități, pe cât va continua destinația acelor localități, pentru hotel sau teatru ;

Că așa fiind, nici faptul de cumpărare a mobilelor nu e act de comerț, și dacă pentru plata mobilelor recurenții au dat o cambie care în urmă s'a protestat, cauza acestei cambii n'a fost și nu este un act de comerț ;

Considerând că ținând seamă de principiile ce caracterizează actele de comerț, în cât privește faptele cauzei, — recurenții n'au fost și nu sunt comercianți, ci simpli proprietari, cari și-au închiriat imobilul spre speculă la două întreprinzători, — și dacă ei n'au plătit o cambie conf. art. 696, ei nu pot fi declarați faliti ;

Că, prin urmare, motivul fiind întemeiat, recursul are a fi admis și decizia casată ;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CURTEA DE CASAȚIE din FRANȚIA

Audiența de la 12 Decembre 1899

Președenția D-lui **BALLOT-BEAUPRÉ**, Președinte

Boutellier contra lui Lamy-Outhier

Comerciant. — Incetarea de plăți. — Declararea în stare de faliment. — Controlul Curții de casație.

Protest. — Nu implică neapărat existența unui act de comerț.

Chestiunea de a se ști dacă un individ este comerciant, adecă făcea din comerț o profesiune obișnuită, în momentul când a încetat plățile, este o chestie de drept asupra căreia Curtea de casație trebuie să-și exercite controlul său.

Prin urmare, hotărîrea, care atribuie unui individ calitatea de comerciant, fără a constata existența elementelor care o constituie, nu permite Curței de casație de a-și exercita controlul său, și, deci, nu este legalmente motivată.

Faptul de a avea un efect protestat nu implică neapărat existența unui act de comerț.

Curtea,

Statuând asupra unicului motiv de casare; Vădând art. 437 C. com. (695 C. com. rom.) și 7 din L. de la 20 April 1810 (art. 37 L. C. de casație din 1861); Considerând că, la 15 Iunie 1897, tribunalul comercial din Saumur menține hotărîrea sa anterioară, pronunțată în lipsă la 4 Mai din același an, prin care se declară pe Boutellier în stare de faliment, din cauză că, la 2 Ianuar 1897, i se protestase un efect, pe care, în urmă, numitul nici l'a plătit, nici n'a oferit creditorului de a-l plăti; Considerând că, în apel, Boutellier, prin concludsiile sale, care se văd consemnate în corpul hotărîrei, a susținut că nu poate fi declarat falit, nefiind comerciant, ci numai un simplu artisan; Considerând că, față cu aceste concludsiuni formale, decizia atacată s'a mărginit a adopta motivele primilor judecători, adaogând numai, ca un motiv decisiv, că, la 1894, Boutellier ar fi avut mai multe efecte protestate; Considerând însă, pe de o parte, că decizia venită în recurs nu se explică de loc asupra acestei contestațiuni, relativă la calitatea de comerciant, rădăcată pentru prima oară în apel; că, pe de altă parte, faptul de a avea un efect protestat nu implică neapărat existența unui act de de comerț; că decizia atacată nu dă nici o informație în această privință; Considerând că chestiunea de a se ști dacă un individ este comerciant, adecă făcea din comerț o profesiune obicinuită în momentul încetării plăților, este o chestiune de drept, asupra căreia Curtea de casație trebuie să-și poată exercita controlul său; că atribuind lui Boutellier această calitate, fără a constata existența elementelor care o constituie, decizia atacată nu permite acestui control de a se exercita; că, deci, ea nu este legalmente motivată, și violează în același timp atât art. 437 Cod. com. cât și art. 7 din legea de la 20 April 1810; Pentru aceste motive, casează și anulează decizia Curței din Angers, cu data din 29 Ianuar 1898, etc. (1).

Observațiune.—Am publicat de o dată atât decizia recentă a Curței noastre supreme, pronunțată în afacerea fraților Rali, cât și decizia de față a Curței de casație din Francia, pentru că ambele decisiuni prezintă oare care analogie.

În unele legislațiuni străine, falimentul este o instituție comună atât comercianților cât și necomercianților (2).

(1) Această decizie este publicată în Sirey, 1900, partea 1, p. 16, coloana 3.—Ballot-Beaupré, președ.;—Ruben de Couder raportor;—Mérillon, avocat général (concl. conforme);—Mernard, avocat.

(2) Veđi, de ex., legea germană din 10 Fevr. 1877 (*Konkursordnung*). Legea austriacă din 25 Decembrie 1868, care nu este de cât o imitație a vechii legi prusiane din 8 Mai 1855, aplică procedura falimentului și la necomercianți, cu

La noi însă, ca și în Francia, în Italia și în alte țări, unde procedura falimentului nu se aplică de cât comercianților, una din condițiile neapărate pentru ca cine-va să fie falit, este de a fi comerciant, adecă de a face din comerț o profesiune obicinuită (art. 7 și 695 C. com.).

Chestiunea de a se ști dacă persoana care a încetat plățile era sau nu comerciantă în acel moment, nefiind o chestie de fapt, ci o chestie de drept, este, ca atare, supusă controlului Curței de casație, și judecătorii fondului nu au, în această privință, o putere suverană de apreciere; de unde rezultă că, pentru a putea exercita acest control, decisiile lor nu trebuie să se mărginească a afirma sau a tăgădui că cutare persoană are sau nu are calitatea de comerciant, și prin urmare, poate sau nu poate fi declarată în stare de faliment, ci trebuie să arăte motivele pe care se întemeiază pentru a admite sau a tăgădui această calitate; alt-fel, decizia lor ar fi nemotivată, și ca atare, casabilă. Acest punct, admis prin decizia mai sus reproducă nu suferă nici o îndoială atât în doctrină cât și în jurisprudență (3).

Nu este însă nevoie ca instanțele de fond să afirme în termenii sacramentali, în hotărîrea prin care se declară falimentul (art. 697 C. com.) că debitorul făcea fapte de comerț, având comerțul ca o profesiune obicinuită (art. 7 C. com.), fiind destul ca acest fapt să rezulte din contextul hotărîrei (4).

Ast-fel, este destul de motivată decizia, care, pentru a recunoaște unui individ calitatea de comerciant și operațiunilor sale caracterul de acte comerciale, declară, pe de o parte, în termenii generali, că rezultă din faptele și condițiile în care actul s'a produs că el este comercial, ear pe de alta, că cumpărând pentru a revinde, acest individ este comerciant (5). O atare declarațiune, intrând în puterea suverană de apreciere a judecătorilor fondului, scapă de controlul casației (6).

Mai mult încă, pentru ca cine-va să fie declarat în stare de faliment, legea cere nu numai

această deosebire însă că numai comercianții pot face concordat. Veđi și L. din 16 Martie 1884 asupra anulării actelor frauduloase privitoare la bunurile unui debitor insolubil (*Gesetz über die Anfechtung von Rechtshandlungen, welche das Vermögen eines zahlungsunfähigen Schuldners betreffen*).

(3) Cpr. Lyon-Caen et Renault, *Droit comm.*, VII, 53. Pand. fr., V^o *Commerçants*, 492 și V^o *Faillite*, 366. Cas. fr. D. P. 92. 1. 160 și Pand. Périod. 92 1. 75. Veđi și decizia Curței noastre supreme mai sus reproducă în afacerea fraților Rali. Veđi însă Bédarride, *Commerçants*, 34.

(4) Cpr. Pand. fr. V^o *Commerçants*, 494 și V^o *Faillite*, 368. Cas. fr. D. P. 85. 5. 81. D. P. 95. 1. 38. Pand. Périod. 96. 1. 107. Sirey, 97. 1. 117.

(5) Cas. fr. D. P. 78. 1. 311. Sirey, 78. 1. 312. Ruben de Couder, *Dictionn. de dr. comm.*, etc., V^o *Commerçant*, No. 14. Pand. fr., V^o *Commerçant*, 496.

(6) Cas. fr. loco *suprà cit.*

ca cine-va să exercite o profesiune obicinuită, ci să existe exploatarea unei anume ramure de comerț sau industrie. Astfel, de exemplu, emiterea de cambii, ori cât de obicinuită ar fi, nu atribue celui care le pune în circulație, calitatea de comerciant, dacă ele n'au fost emise într'un scop de câștig sau de profesiune comercială (7).

Din cele mai sus expuse ușor se poate vedea că faptul de a avea unul sau mai multe efecte protestate, nu implică neapărat existența unui act de comerț, protestul putând să aibă loc și în privința efectelor de natură pur civilă (8). Decizia Curței de casație din Francia, mai sus reprodusă, este deci juridică din toate punctele de vedere și soluțiunile pe care ea le consacră sunt admisibile și în dreptul nostru.

D. Alexandresco.

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTITIE, Secția I

Audiența de la 15 Februarie 1900

Președenția D-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Hawenkins et Strass cu Ministerul de finanțe

Timbru. — Navlu. — Contract de transport. — Dacă contractul de navlu este un contract de închiriere sau un contract de transport. — Taxele de timbru ce se percep. — (Art. 557 Cod comercial și art. 19 din legea timbrului).

Contractul de navlu prevăzut de art. 557 din Codul de comerț de și este pus sub titlul contractului de închiriere, însă acest contract are de principal obiect transportul lucrurilor încărcate pe vasul ce se închiriaza pentru acest scop la o destinațiune anumită și fixată de mai înainte, și dar în asemenea contract, închirierea nefiind de cât un mijloc pentru transport, iar ideea de transport fiind dominantă și de creanța contractului, urmează că în privința taxelor de timbru se va percepe taxele prevăzute pentru contractul de timbru, iar nu cele prevăzute pentru contractul de închiriere.

Decisiunea 67/900. — Respins recursul făcut de Hawenkins et Strass contra sentinței tribunalului Brăila cu No. 622/99, dată în proces cu Ministerul de Finanțe.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d. consilier Chr. Pherekyde;

Pe d. avocat Alessiu în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat N. Niculescu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Denaturarea contractului de navlu intervenit între noi și Silberstein, căci acest contract este în caracterle sale predominante, o închiriere, iar nu un contract de transport, tribunalul dând această greșită calificare violează art. 557 Cod comercial și celelalte

(7) Cpr. C. N. Toneanu, *Falimentele*, partea I (Galatz, 1899), p. 6, No. 7, care citează în acest sens o decizie a Curței de apel din Genova, cu data din 9 Iunie 1896.

(8) Cpr. Cas. fr. Sirey, 1869. 1. 167.

dispozițiuni aferente ale legii comerciale și face prin consecință o greșită aplicare a art. 19 § 7 legea timbrului când declară asemenea contracte supuse taxelor cerute pentru contractele de transport în acest articol.

Având în vedere că firma comercială din Brăila Hawenkins & Strass, fiind condamnată la 22 lei amendă de administrația financiară pentru că a încheiat un contract de navlu, fără a plăti taxa de 2 lei prevădută de art. 19 al. 7 din legea timbrului, pentru ori-ce contract de transport, a făcut apel înaintea tribunalului de Brăila care prin sentința supusă recursului l'a fost respins;

Considerând că contractul de navlu prevăzut de art. 557 Cod comercial de și este pus sub titlu contractului de închiriere, însă acest contract are de principal obiect transportul lucrurilor încărcate pe vasul ce se închiriaza pentru acest scop la o destinațiune anumită și fixată de mai înainte;

Că dar închirierea nefiind de cât un mijloc pentru transport, iar ideea de transport fiind dominantă și de esența contractului de navlu, urmează că în privința taxelor fiscale, părțile să se conforme prescripțiunilor legii timbrului pentru contractul de transport și tribunalul judecând ast-fel, n'a violat art. 557 citat, și în consecință, bine a aplicat art. 19 § 7 din legea timbrului;

Că prin urmare motivul cată a fi respins ca nefondat; Pentru aceste motive, Curtea, respinge etc.

Audiența de la 8 Februarie 1900

Președenția D-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Ilinca Ivanciu, tutoarea minorilor sîi copii cu Ioana Ivanciu și alții

Sucesiune. — Testament. — Raport. — Cotitate disponibilă. — Legat. — Ereză rezervatari. — (Art. 751, 841 și 847 din Codul civil).

1) Legatul nu poate fi obligat a raporta la masa succesorală imobilul ce stăpânește în virtutea unui testament de cât dacă ar cere să vie la moștenirea ab intestat a testatorului.

2) Moștenitorii nu pot ataca un legat de cât dacă acel legat ar trece peste cotitatea disponibilă, și în acest cas, dreptul lor nu este altul de cât a cere ca legatul să fie redus la acea cotitate.

Decisiunea 60/900. — Casată, în urma recursului făcut de Ilinca Ivanciu, tutoarea minorilor sîi copii sentința tribunalului Ilfov, s. III cu No. 47/98, dată în proces cu Ioana Ivanciu și alții.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d. consilier D. Cuculi;

Pe d. avocat I. Brătescu în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat Constantinescu în combateri;

Pe d. procuror general D. Alexandresco în concluziuni, fiind minorii în cauză;

Deliberând,

Asupra motivelor I și prima parte din motivul III:

I. «Tribunalul ca și judecătorul de ocol anulează un testament în contra căruia nu s'a făcut nici o cerere de nulitate pe cale incidentală cu ocaziunea unei eșiri din indivisiune când eu mă opuneam și spuneam că eu posed în virtutea actului de testament pămîntul ce voește să se împartă; că tribunalul, ca și judecătorul

de ocol, violează și rău interpretează regula de la raport, căci mă supune la raport când eu nu cerusem moștenirea.

III. «Tribunalul, ca judele de ocol, violează regulile de facerea împărțelii, căci nu ține socoteală de partea disponibilă și dispune să se împartă tot».

Având în vedere că din sentința tribunalului atacată cu recurs rezultă, că intimații de astăzi, au cerut ca să fie obligată recurenta, a raporta la masa succesorală a defunctului Ivanciu Marin niște pogoane pământ posedate de dânsa;

Că la această cerere recurenta în calitate de tutoare legală a minorilor săi copii, s'a opus, invocând un testament al numitului defunct prin care acest pământ era legat minorilor săi copii; că tribunalul fără a ține seamă de acest testament și invocând dispozițiunile art. 751 din Codicele civil, obligă pe tutoare a raporta la masa succesorală pământul ce dânsa îl posedă în virtutea aceluși testament;

Considerând însă, că nu s'a articulat înaintea instanțelor de fond nimic în contra validității aceluși testament;

Considerând de asemenea, că citatul articol 751 nu s'îl putea avea aplicațiunea de cât dacă tutoarea în numele minorilor săi copii ar fi cerut să vie la moștenirea ab intestat a lui decujus; că din desbaterile urmate înaintea instanțelor de fond, rezultă că dânsa n'a făcut o asemenea cerere ci s'a mulțumit în stăpânirea pământului lăsat copiilor săi prin acel testament, că această stăpânire în aceste împrejurări, nu putea fi atacată de intimații de astăzi în calitatea lor de moștenitori rezervatari de cât dacă ar fi trecut peste cotitatea disponibilă prevăzută de art. 841 din Codul civil, și în acest cas dreptul lor ar fi fost de a cere, conform art. 847 din același Codice ca legatul să fie redus la cea parte;

Considerând dar, că aceste motive fiind întemeiate și fără a mai discuta pe cele l'alte.

Pentru aceste motive, Curtea, în casează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 2 Martie 1900

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Locotenent-Colonel G. Șegărceanu cu Administrația financiară a județului Brăila

Patentă. — Proprietari cari închiriază camere mobilate, fie în orașe, fie în stațiunile balneare. — Când trebuie să plătească patentă. — Case în Lacul-Sărat. — Scutire de impozit pe 10 ani. — De ce impozit sunt scutiți proprietarii de acolo. — (Art. 5 din legea din 1890 pentru vîndare de loturi în Lacul-Sărat).

Proprietarul unei case, fie în orașe, fie mai cu seamă în stațiunile balneare, care închiriază singuratic camere mobilate cu luna saă pe termene mai scurte, trebuie să plătească taxa patentei ca și un hotelier. Numai în cas când ar închiria casa în total, pe un singur preț, este scutit de plata patentei.

Ast-fel, proprietarii ce au construit case la La-

cul-Sărat și cari singuri exploatează casele lor închirind camere mobilate cu luna saă cu termene mai scurte, sunt datorți a plăti patentă, și nu pot invoca în favoarea lor legea din 1890, căci aceea lege, prin art. 5, a scutit pe cei ce construiesc la Lacul-Sărat numai de impozitul fonciar pe timp de 10 ani nu și de taxa patentei.

Decisiunea 57/900. — Respingerea recursului făcut de d. Lt-Colonel C. Șegărceanu contra decisiunei comisiei de apel din județul Brăila cu No. 170 din 1900.

S'a ascultat: d-l avocat Al. Antimescu în desvoltarea motivelor de casare, precum și d-l Paul Greceanu, delegatul fiiscului, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivalui I de casare invocat în următoarea cuprindere:

«În procesul verbal cu No. 13 al comisiei de recensământ de la Lacul-Sărat, se vede că sunt impus la patentă, sub cuvînt că eu exercit profesiunea de hotelier.

Aceasta nu este adevărat, pentru-că profesiunea mea este militară și că am o simplă casă la Lacul-Sărat (Vila Șegărceanu), pe care o închiriez întocmai ca orice proprietar de imobile; de ex. ca cei de la Sinaia saă Brăila, fără însă a fi hotelier. Sunt în Brăila case mult mai mari ca ale mele, și proprietarii le închiriază în tot cursul anului, nu ca mine numai câte-va luni din an, și cu toate acestea nu le zice că sunt hotelieri».

Având în vedere că prin decisia comisiei de apel din Brăila, din 5 Februarie 1900, supusă recursului, să declare, că Locot. Colonel Șegărceanu are la Lacul-Sărat o vilă, pe care o exploatează, închirind cu luna și pe termen mai scurt camere mobilate, și pentru asemenea exploatare, comisia opinează, că conform art. 1 și 2 din legea patentelor, el are a fi supus la plata unui drept fix, după întinderea comericiului, de la clasa I-a până la clasa IV-a, și la un drept proporțional de 2%, calculat asupra valorii locative a încăperilor, ca și hotelierii;

Considerând că un proprietar când construiește o casă pe locul său, dacă el o locuiește saă dacă o închiriază în total, are a plăti numai impozitul fonciar; că însă, când proprietarul construiește o casă pentru ca s'o exploateze ca hotel, și o exploatează el singur, saă când el singur închiriază singuratic odă din casa mobilată, cu luna, saă pe termen mai scurt, fie casa în un oraș, fie mai cu seamă într-o localitate balneară, în aceste casuri proprietarul n'are a fi considerat ca un proprietar care n'ar putea să fie supus de cât la plata impozitului fonciar, ci ca unul care exploatează imobilul ca și un hotelier, și de aceea trebuie să fie supus la plata de patentă;

Considerând că criteriul între proprietarul care se folosește de un imobil și proprietarul care exploatează imobilul ca un hotelier, consistă în exploatarea în așa mod, că de vreme ce într'un caz folosul e unul și același, determinat pe un an întreg, pentru întregul imobil, în cazul din urmă acest folos este pentru diferitele părți ale imobilului pe un timp mai scurt, de cât timpul pe care obicînit urmează închirierea, ast-fel că, nu e nici o deosebire între un asemenea proprietar exploatator și între hotelier propriu zis;

Considerând că dacă proprietarul unei case, vrea a se sustrage și a nu plăti patentă ca un hotelier, el n'are de cât să închirieze casa în total, pe un singur preț; că dacă însă el preferă a închiria de mai multe ori în

același sezon, singuratecile odăi ale casei, așezată mai cu seamă într-o stație balneară, ca în speță, nu se poate întrevădea pentru ce el ar trebui să fie favorizat, și nu privit ca un hotelier;

Considerând că recurentul nu poate susține, că prin plata unei asemenea patente, ca și hotelierii, el ar fi comerciant, fiind-că o patentă în diferite împrejurări se plătește de un proprietar, fără ca pentru aceasta să fie comerciant, precum e patentă pentru exploatarea unei mori, a unei mașini de treerat, și altele;

Considerând că fiind constant, că recurentul dă cu chirie camere mobilate din vila ce are la Lacul-Sărat, pe termen și mai scurt de o lună, și de mai multe ori în decursul sezonului, la diferite persoane, el nu se deosebește de un hotelier, și trebuie să fie supus la plata de patentă, ca și hotelierul; că de aceea motivul urmează a fi respins.

Asupra motivului al II-lea de casare :

«Când ni s'a propus nouă proprietarilor din Brăila, cu rugămintă ca să luăm locuri de la Lacul-Sărat, și să construim case, pentru a da o dezvoltare acestei stațiuni balneare, ni s'a arătat că vom fi încurajați de către stat, dându-ne oare-care avantaje, și pe baza aceia noi ne am pus în risic averea în câmpiile domeniului Brăila, unde: pe atunci era pusti; am construit case sistematice, și corpurile legiuitoare au format legea puindu-ne sub scutul art. 5, al. 2 din legea vânzărilor în loturi, publicat în Monitorul Oficial No. 41 din 1890, arătându-se că suntem scutiți, pe termen de 10 ani, de ori-ce dări către stat».

Considerând că din legea din 1890, art. 5, nu rezultă de cât numai scutirea de plata imposibilității funciar, de a cărui plată să fie scutit ori-care construiește la Lacul-Sărat, nu însă și de plata patentei, când proprietarul construiește o casă și o speculează, ca recurentul; că de aceea și acest motiv are a fi respins ca neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Observațiuni asupra Legei timbrului

Sub această rubrică vom publica toate observațiunile ce ni se vor trimite asupra dificultăților ce prezintă în practică aplicarea noii legi asupra taxelor de timbru și înregistrare. Pentru astăzi publicăm un interesant raport al D-lui Gr. I. Alexandrescu, Președintele Trib. Putna, adresat D-lui Ministru de Justiție.

Domnule Ministru,

În conformitate cu adresa Domniei-Voastre No. 13614 din 25 Februarie a. c., relativă la aplicarea legii timbrului, am onoare a vă aduce la înalta Domniei-Voastre cunoștință că abea de câte-va zile de când această lege s'a aplică și s'a și semnalat mai multe lacune și greutăți în interpretarea ei din care cele mai principale sunt următoarele:

1) În noua lege a timbrului, legiuitorul nici nu amintește de actele autentice; nici un articol din această lege nu impune actele autentice la vre-un timbru special. Cu toate acestea Domnia-Voastră prin circularea menționată mai sus, arătați că Judecătorii Tribunalelor ar trebui cu ocazia autentificării să perceapă pe lângă timbru prevăzut la fie-care act în parte și câte o coală de hârtie timbru de 5 lei coala.

De sigur că această interpretare se bazează pe art. 22 al. 12 care dispune «Or ce act pentru care se va cere de la Tribunal și de la legătuine, Agenții ori Consulatele Române legalizarea, fie a datei fie a semnăturii, deosebit de taxa ce urmează a se mai percepe pentru actul în sine».

Din cuprinderea acestui articol nu rezultă de cât că numai pentru legalizarea, fie a datei fie a semnăturii, să vă percepe încă un timbru de 5 lei, dar pentru autentificare nu se menționează nici o taxă, de unde deci s'ar putea deduce această taxă, mai cu seamă în materie fiscală unde taxele atingând averea cetățeanului, legile nu poate fi de cât de strictă interpretare? sau ar trebui să presupunem că legalizarea și autentificarea este unul și același lucru, ba mai mult încă că legalizarea cuprinde o sferă mai mare în care intră autentificarea și că legiuitorul vorbind de sfera cea mai mare, legalizarea a coprins implicit și autentificarea.

Dar la această confușiune să opune în mod formal legea civilă (art. 1171, 1173 Cod. civ.) Jurisprudența (D. Cas. S. I No. 248/95, 339/79 etc.) și legea autentificării actelor care cere alte forme la autentificare (art. 8—21) și altele la legalizare (art. 22—27).

Între aceste două forme cu care se investesc actele este o mare diferență, atât în privința formalităților relative la confecționarea lor cât și în privința forței lor probante.

Un act autentic are atâta forță probantă că nu se poate ataca nici în privința instrumentului nici în privința conținutului de cât la înscrierea lui fals, pe când un act legalizat semnătura și data, poate fi atacat ori când în ce privește conținutul lui, deci este evident că actele autentice sunt acele cu o sferă mai întinsă, adică un act autentic cuprinde în sine legalizarea semnăturii și a datei pe când vice-versa nu este admisibil, așa dar legiuitorul financiar prevăzând în art. 22 al. 12 actele a căror legalizare a datei sau a semnăturii s'a cerut nu a putut să înțeleagă și actele autentice care sunt cu totul deferite.

Astfel că într-un cât un judecător nu poate să deducă taxe financiare ci numai să le aplice dacă ea va fi lămurit enunțată într-un text espres de lege, de aci consecința că toate actele neprevăzute de legea timbrului rămân ne taxate și prin consecință timbru de 5 lei nu trebuie să fie anulat de judecătorii la autentificarea actelor.

Alte dificultăți de interpretare sunt următoarele:

2) În legea veche ca și în legea nouă există de asemenea lacună în ce privește când mai mulți cumpărători, vândători, cesionari, mandatar, depositei în indiviziuni sau în comunitate fac un singur act, în acest caz este suficient o singură taxă de timbru fix sau proporțional sau atâtea coli de hârtie câte părți interesate sunt.

3) Procurile nu sunt prevăzute ci mandatul și comisionul (al. 28 din art. 22) care s'ar părea că sunt cele comerciale.

4) Actul de ipotecă (art. 44) urmează să fie scris pe hârtie liberă.

Când un apel făcut în contra unei cărți de judecată al Judecătorului de ocol să respinge și să confirme cartea de judecată, partea câștigătoare venind la Trib. și cerând investirea cu formula executorie pe ce timbru trebuie să ceară, pe hârtie de 5 lei conform art. 22 al. 31 sau pe hârtie de 30 bani, (art. ....).

Toate aceste observațiuni și lacuni cer o soluțiune urgentă ele nu depind de interpretarea judecătorului ci de textul formal al legii căci suntem repet în materie financiară.

Aceste lacune judecătorul nu poate ale acoperi alt-fel de cât scutindu-le de ori-ce taxă, iar Onor. Minister de finance direct interesat în cauză să ceară prin o lege adițională prevederea lor și acelor ce se vor mai constata de acum înainte.

Bine-voiți vă rog Domnule Ministru a primi distinsele mele considerații.

Președinte, Gr. I. Alexandrescu.